CBN advies 149-4 - Aanpassing van het bedrag van de voorziening die nodig is om de rente te betalen in functie van een verandering van de sterftetafel en/of van de evolutie van de wisselkoers van de in vreemde munt uitgedrukte rente

De Commissie werd gevraagd naar de mogelijkheid - ja zelfs verplichting - het bedrag van de voorziening nodig voor de uitkering van een lijfrente aan te passen in functie van een wijziging in de sterftetafel en/of van de evolutie van de wisselkoers van de in vreemde munt uitgedrukte rente.

Na onderzoek is de Commissie van oordeel dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen de twee voorgestelde hypothesen.

1. In verband met de verlenging van de levensverwachting vastgesteld op grond van een meer recente sterftetafel

   Artikel 26, § 2 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1976 bepaalt dat een voorziening moet worden gevormd ten belope van het kapitaal dat nodig is om de rente te betalen en dat deze voorziening jaarlijks moet worden aangepast.

   Het verslag aan de Koning dat voorafgaat aan het koninklijk besluit van 12 september 1983 dat deze bepaling heeft invoerd, bepaalt dat de voorziening gevormd op de passiefzijde jaarlijks moet worden herzien op basis van een aangepaste conversietafel.

   Dergelijke aanpassing is noodzakelijk, enerzijds, omdat dat het kapitaal dat nodig is om de rente uit te keren wordt vastgesteld door actualisering van de vermoedelijke toekomstige uitgaven tegen een welbepaalde rentevoet met inachtneming van de gemiddelde levensverwachting van de begunstigde op het ogenblik waarop de overeenkomst wordt gesloten en, anderzijds, omdat de gemiddelde levensverwachting van de begunstigde minder snel afneemt naarmate hij ouder wordt[1].

   De aanpassing heeft dus ten doel rekening te houden met de verlenging van de gemiddelde levensverwachting van de begunstigde naarmate zijn leeftijd vordert. De aanpassing zorgt ervoor dat de gevormde voorziening nooit ontoereikend of opgebruikt is.

   In dit verband is de Commissie van oordeel dat, in de mate dat de verlengde levensduur van de bevolking leidt tot wijziging van de conversietafel die bij de aanvang van de overeenkomst toegepast werd, het bedrag van de voorziening nodig om het bedrag van de rente te dekken, dient aangepast te worden in functie van deze wijziging. Zoniet zou de logica die de basis vormt van de noodzakelijkheid om het bedrag van de voorziening aan te passen op de helling komen te staan daar de aanpassing zou worden doorgevoerd op basis van een conversietafel die niet meer met de reële levensverwachting overeenstemt.

2. In verband met de evolutie van de wisselkoers van de in vreemde munt uitgedrukte rente.

   In dezelfde gedachtegang kan men zich eveneens afvragen of het noodzakelijk is om het bedrag van de voorziening voor de uitkering van een in een vreemde munt uitgedrukte rente aan te passen in functie van de evolutie van de wisselkoers van die munt.

   De Commissie is van oordeel dat bij de bepaling van het bedrag van de voorziening rekening moet worden gehouden met beduidende wisselkoerswijzigingen. Zoniet zou, in geval van aanzienlijke waardestijging van de munt waarin de rente is uitgedrukt ten opzichte van de Belgische frank (de euro), het bedrag van de voorziening zoals oorspronkelijk bepaald (op basis van een gunstigere wisselkoers) zich al snel als onvoldoende kunnen uitwijzen. Aanvullende voorzieningen moeten dus worden gevormd of, in voorkomend geval, een deel van de voorziening moet worden teruggenomen naargelang het verloop van de wisselkoers.

   Het komt in ieder geval aan het bestuursorgaan toe om de drempel te bepalen vanaf wanneer een wijziging van de wisselkoers noodzakelijkerwijs een wijzing van het bedrag van de voorziening ten gevolge heeft.

---

1 Advies 149/1, Bulletin nr. 16, april 1985, bz. 17-23.